

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Ideological

مسائل ایدئولوژیک

الحاج داکتر امین الدین «سعیدی – سعید افغانی»

۱۳ دسمبر ۲۰۱۵

حکم تداوی زن نزد داکتر مرد!

ما زمانی که از حور و غلمان در جنت برای جنتیان صحبت و بحث داریم، عده ای ساده لوحانه تصور دارند که دختران و پسران (بچه ها) هر دو برای مرد است و گویا به نحوی بحث از «بچه بازی» و به این ترتیب همه چیز را مرد از دیدگاه خود قضاوت می کند. در حالی که دین مقدس اسلام زنان و مردان جنتی و خواهشات هر دو را در نظر گرفته.

ما زمانیکه از تداوی صحبت داریم به صورت طبیعی از حکم تداوی، معالجه و معاینه زن توسط مرد در ذهن ما تجسم و سوال پیدا می شود در حالی که هم عنوان ما و هم جست و جوی ما باید یافتن حکم شرعی در نزد شخص نامحرم که شامل مرد و زن هر دو است، مطرح گردد. و عنوان ما باید «حکم شرعی تداوی نزد نامحرم» باشد تا «حکم تداوی زن نزد داکتر مرد». اما دیده می شود که تا تنویر متناسب خود و اطرافیان به خاطر جلب خواننده به سوال مطرح در ذهنش عنوان را به نحوی که آورده ایم، نگه داریم.

قبل از پرداختن به حکم اسلامی که آیا زن حق دارد نزد طبیب مردانه غرض معاینه، تداوی و معالجه مراجعه نماید و یا هم مرد می تواند نزد طبیب زنانه غرض تداوی و معالجه مراجعه نماید! می خواهم معلومات مؤجز در مورد عورت انسان از لحاظ شرع اسلامی ذیلاً مکتبی داشته باشیم:

عورت مرد:

عورت و محل آن مطابق احادیثی روایت شده چنین تعریف و فورمولبندی گردیده است: عورت مرد مابین ناف تا زانو هایش است. پیامبر صلی الله علیه وسلم فرموده است: «مَا بَيْنَ السُّرَّةِ وَالرُّكْبَةِ عَوْرَةٌ». یعنی: «مابین ناف و زانو عورت است». این حدیث را امام احمد و ابوداؤد و دارقطنی روایت فرموده و حدیث حسن می باشد. و عورت زن در مقابل مردان بیگانه و غیر محرم شامل تمام بدنش می گردد. پروردگار با عظمت ما در (سوره احزاب آیت: ۵۳). فرموده است:

«وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَاسْأَلُوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ». یعنی: «و هنگامی که چیزی از وسایل زندگی را (به عنوان عاریت) از آن زنان می خواهید از پشت پرده بخواهید».

هكذا پیامبر صلی الله علیه وسلم در حدیث دیگری در یک جمله می فرماید: «الْمَرْأَةُ عَوْرَةٌ». یعنی: «بدن زن عورت است» ترمذی (۱۱۷۳) و صحیح است.

(البته در مورد بدن زن که به صورت کل عورت است، فقها نظریات مختلفی ارائه داشته اند بعضی از علمای مذاهب در فتاوی شرعی خویش روی و دو کف دست زن را از جمله عورت نمی شمارند و می فرمایند که در صورت احتمال بروز فتنه زن باید روی و کف هر دو دست خویش را هم بپوشاند.

فقهای حنبلی و تعدادی از فقهای مالکی و شافعی کل بدن زن را از جمله عورت می شمارند. به این ترتیب روی و دو کف دست را از عورت مستثنی نمی سازند.

در شرع اسلامی حکم قاطع همین است که: نگاه کردن قصدی و عمدی به عورت دیگران حرام است. بر مسلمانان واجب است که مرد و زن از نگاه کردن به عورت یگ دیگر تا زمانی که عقد شرعی نکاح بین شان قایم نگردد خود دارای به عمل آرند.

پروردگار با عظمت در (سوره نور ۳۰-۳۱) می فرماید:

«قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ * وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا» یعنی: «به مؤمنان بگو چشمهای خود را (از نگاه به نامحرمان) فروگیرند، و عفاف خود را حفظ کنند؛ این برای آنان پاکیزه تر است، خداوند از آنچه انجام می دهید آگاه است. و به زنان با ایمان بگو چشمهای خود را فروگیرند، و دامن خویش را حفظ کنند و زینت خود را - جز آن مقدار که نمایان است- آشکار ننمایند».

همچنان پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: «لَا يَنْظُرُ الرَّجُلُ إِلَى عَوْرَةِ الرَّجُلِ، وَلَا الْمَرْأَةُ إِلَى عَوْرَةِ الْمَرْأَةِ» مسلم (۳۳۸). یعنی: «مرد به عورت مردی دیگر و زن به عورت زنی دیگر ننگرد».

نباید فراموش کرد که در شرع اسلامی حتی لمس عورت دیگران ولو که با حائل باشد هم جایز نیست، طوری که پیامبر صلی الله علیه وسلم می فرماید:

«لَأَنْ يُطَعْنَ فِي رَأْسِ أَحَدِكُمْ بِمِخِيطٍ مِنْ حَدِيدٍ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَمَسَّ امْرَأَةً لَا تَحِلُّ لَهُ» صحح البانی فی «الصحیحة» (۴۴۷/۱). یعنی: «اگر در سر یکی از شما میخی آهنین فرو برده شود، بهتر است از آن که زنی را لمس کند که برایش حلال نیست».

حتی در شرع اسلامی آمده است که اگر طبیعی عورت زن و یا هم مرد را بدون دستکش و یا هم بدون حایل لمس نماید وضویش باطل می گردد فرق نمی کند که عورت جلویی باشد یا هم عورت عقبی، یعنی هر زمانی که تماس (مستقیم) گوشت (دست) با گوشت (فرج) صورت گیرد وضویش باطل می شود. پیامبر صلی الله علیه وسلم در این مورد به صراحت می فرماید: «مَنْ أَفْضَى بِيَدِهِ إِلَى فَرْجِهِ، لَيْسَ دُونَهُمَا سِتْرًا، فَقَدْ وَجَبَ عَلَيْهِ الْوُضُوءُ». یعنی: «کسی که بدون حائلی به آلت تناسلی خود دست زد، بیگمان وضو بر وی واجب است (وضویش باطل شده) (احمد و ابن حبان و حاکم آن را روایت کرده اند). به این ترتیب اگر طیبیب زنانه فرج زن را به دلیل معاینات لمس کند، وضویش باطل می گردد (تفصیل موضوع را می توان در مجموع فتاوی و مقالات متنوعه للشیخ ابن باز ۶/ ۲۰ مورد مطالعه قرار دهید.)

خواننده محترم، برادر و خواهر مسلمان!

نباید فراموش کرد که در شرع اسلامی فقهای اسلامی عورت را به درجات گوناگونی تقسیم نموده اند، می گویند که در عورت برخی آن از جمله عورت مغلظه اند که شامل عورت:

(شرمگاه جلو و عقب) می گردد و بعضی آن عورت خفیفه هستند، از جمله : (ران مردی در مقابل مرد دیگری).
هكذا فقها می فرمایند که اطفال تحت سنین هفت شامل عورت نبوده الی اطفال که جثه و اندام بزرگتر نسبت به همسالان خود داشته باشد که مظنه شهوت باشد.

همچنان عورت اطفال بچه در بین سنین هفت ساله تا ده ساله فقط شرمگاه (جلو و عقب) او می باشد. و عورت طفل دختر که به سن تمیز رسیده باشد، عورتش مابین ناف تا زانوهایش است، مگر آن که جثه بزرگی داشته باشد که مظنه شهوت و فتنه باشد.

عورت انسان مخنث مثل عورت زن است، چون ممکن است زن باشد.

حالا بعد از ذکر این مقدمه به توضیح مبحث اصلی خویش می پردازیم:

طبق قاعده شرعی: « ضرورتها، ممنوعات را مباح می کنند. » « أن الضرورات تبيح المحظورات » بنابراین هرگاه ضرورت شرعی ایجاب کند، نگاه کردن به عورت و یا لمس آن مثلاً برای طبیب تنها به آن اندازه ای که مورد نیاز طبی است و زن دیگر طبیب میسر نیست، مباح خواهد شد.

مثلاً کسی در ناحیه ران یا شرمگاه خود مبتلا به مریضی شده باشد و طبیب برای معاینه و تداوی آن مجبور به نگاه کردن یا لمس آن حصه ای از بدن شود، در اینحالت به قدر نیاز و معینه برای طبیب مباح می شود که آن محل عورت را مورد معاینه قرار دهد، شرط عدم امکان دسترسی به داکتر زن توسط زن ممکن نباشد، به جای خویش باقی است. در این مورد هیچ گونه خلافی در بین فقهای مذاهب دیده نمی شود.

مفسر و فقهی شهیر جهان اسلام شیخ محمد صالح المنجد متولد (30/12/1380 هـ، کشور عربستان سعودی) طی فتوای شرعی برخی از ضوابط و شرایط را در مورد رعایت عورت مریض در نزد طبیب و معاینات طبی، و این که مریض تا کدام اندازه عورت خویش را نزد طبیب نمایان سازد، به شرح ذیل بیان فرموده است:

اول:

- در مورد معاینه مریض، قاعده شرعی همین است که مریض زنانه باید نزد دکتور زنانه، و مریض مرد باید نزد طبیب مردانه مراجعه نماید.

و اگر برای معاینات ظاهر شدن عورت و به اصطلاح معاینات عورتی زن لازم و ضروری باشد، باید سعی و کوشش به عمل آید، تا زن در مرحله اول باید نزد طبیب زن حاذق، مسلمان و متدینه مراجعه نماید. در صورت عدم دسترسی به همچو طبیب زن مسلمان، زن باید به نزد طبیب زن غیر مسلمان (کافر) مراجعه فرماید و اگر امکانات دسترسی به طبیب زن کافر برای زن مسلمان نباشد، زن می تواند غرض تداوی و معالجه نزد طبیب مسلمان مرد مراجعه کند و در صورت عدم دسترسی به طبیب مرد مسلمان، زن می تواند به نزد طبیب مرد غیر مسلمان (کافر) مراجعه نماید.

دوم :

- اگر معاینه زن توسط یک طبیب داخلی زن کفایت کند، زن نمی تواند عورت خود را نزد دکتور متخصص مرد ظاهر کند و اگر نیاز بود سراغ داکتر متخصص برود ولی داکتر متخصص زن در دسترس نبود، می تواند نزد طبیب متخصص مرد مراجعه نماید.

و اگر طبیب متخصص زن وجود داشت اما تخصص او برای معالجه کافی نبود و شرایط مریضی اش طوری باشد که مستلزم وارد شدن یک طبیب متخصص مرد با تبحر و مهارت بالا باشد، این جایز است. یعنی اگر طبیب متخصص مردی وجود داشت که مهارت او بیشتر از طبیب زن بود، نباید نزد آن داکتر مرد برود؛ مگر آن که شرایط ایجاب کند که برای آن مقدار مهارت بیشتر نزد او رود.

همینطور معالجهٔ مریض مرد توسط دوکتور زن زمانی جایز است که دکتور مردی نباشد که توانائی معالجهٔ او را داشته باشد.

سوم:

- نباید از آن مقداری که ظاهر کردنش ضرورت دارد تجاوز نمود، بلکه به همان مقداری که ضرورت ظاهر کردنش را ایجاب کرده بسنده شود، و تا جایی که ممکن است از نگاه کردن پرهیز شود، باید بداند که او عملی انجام می دهد که در اصل حرام است، و اگر بیشتر از حد لزوم نگاه کرد باید از این تجاوزی که مرتکب شده استغفار کند.

چهارم:

- اگر توصیف وضعیت مرض کافی باشد، در آنصورت ظاهر کردن عورت جایز نیست.

پنجم:

- اگر معاینهٔ محل مرض تنها از طریق نگاه کردن ممکن و کافی باشد، در آنصورت لمس عورت جایز نیست، و همینطور اگر لمس آن به وسیلهٔ حائلی (مثلاً دستکش) کافی باشد، لمس عورت بدون حائل جایز نیست، و قس علی هذا.

ششم:

- هرگاه لازم شد زن نزد طبیب مرد مراجعه کند، نباید مریض و طبیب خلوت داشته باشند، بنابراین لازمست همراه مریض کسی مثل شوهر یا محرم و یا زن مطمئن دیگری همراه باشد تا خلوت برقرار نشود، زیرا خلوت کردن زن و مرد بیگانه حرام است.

هفتم:

- زن، اگر ضرورت ایجاب نمود، باید نزد طبیب مردی برود که اهل امانت باشد و در اخلاق و رفتارش مورد اتهام قرار نگرفته باشد و قضاوت مردم دربارهٔ او می تواند بیانگر امانت یا عدم امانتش باشد.

هشتم:

- هراندازه عورت غلیظ تر باشد، باید به همان اندازه در پوشاندن و نگاه کردن آن و عدم ظاهر کردنش شدت عمل به خرج داد، مؤلف کتاب «کفایة الأخیار» می نویسد: «بدان که در نگاه کردن به صورت و دو دست باید حاجتی درکار باشد، و در نگاه کردن به بقیهٔ اعضاء (زن) باید حاجت بیشتری درکار باشد، و در نگاه کردن به شرمگاه (جلو و عقب) تأکید بیشتری از حاجت و نیاز لازمست» بنابراین در مواردی مثل زایمان و امثال اینها باید در پرهیز و بازداشتن خود شدت بیشتری به خرج داد.

نهم:

- مراجعه کردن نزد داکتر مرد و یا ظاهر کردن عورت برای زمانی باشد که معالجهٔ آن لازم و نیاز باشد، مثلاً شخصی به دلیل وجود مریضی و یا دردی که آرام نمی یابد و یا مثلاً لاغر شدن که فرد از آن ترس داشته باشد و یا ضرورت دیگری نزد طبیب مرد برود و جایز نیست که تنها به صرف توهم مریضی و یا برای آرایش و زیبایی و تجمیل عورتش را نزد دکتور مرد ظاهر کند.

دهم:

- تمام آنچه گفته شد زمانی جایز است که خوف فتنه و فساد و برانگیخته شدن شهوت درکار نباشد، از هر دو طرف؛ هم مریض و هم دکتور.

در پایان باید متذکر شد رعایت این مسائل که شریعت در آنها بسیار احتیاط کرده ضرورت دارد و سهل انگاری در آن به هیچ وجه جایز نیست، چیزی که متأسفانه در هنگام عیادت و معالجه روی می دهد و دکتور گمان می کند هر چیزی

برای او جایز است و هر عمل ممنوعی را می تواند انجام دهد بدون آن که محدودیتی بر سر راه خود ببیند، تساهل
طیب و یا مریض در این موارد منجر به مفاسدی هم خواهد شد.

بر مردها واجب است که در اولین قدم کوشش کنند: زنان و دختران خویش را نزد طیب نسائی ببرند، و از دکتوران
مرد برحذر باشند مگر آن که ضرورت ایجاب کند، و زنان خود را نزد اطبای مرد تنها نگذارند، و بر زنان مسلمان
لازمست که در تخصص های مختلف طبی و طبابت تحصیل کنند تا نیاز زنان مسلمان را برآورده سازند. (شیخ محمد
صالح المنجد)

والله اعلم بالصواب

تتبع و نگارش :

الحاج داکتر امین الدین «سعیدی – سعید افغانی»

مدیر مطالعات ستراتیژیک افغان و مسؤول مرکز کلتوری دحق لاره-جرمنی